

A Fővárosi Ítéltábla a **felperes jogi képviselőjének neve, címe.)** egyéni ügyvéd által képviselt **felperes neve, címe** felperesnek, a **I-XXI.. rendű alperesek jogi képviselőjének neve, címe)** által képviselt I.rendű alperes neve (**I. rendű alperes címe**) I. rendű, **II. rendű alperes neve címe** II. rendű, az **III. rendű alperes neve,címe** III. rendű, a **IV. rendű alperes neve, címe** IV. rendű, a **V. rendű alperes neve címe** V. rendű, a **VI. rendű alperes neve, címe** VI. rendű, a **VII. rendű alperes neve, címe** VII. rendű, a **VIII. rendű alperes neve, címe** VIII. rendű, az **IX. rendű alperes neve, címe** IX. rendű, a **X. rendű alperes neve, címe** X. rendű, a **XI. rendű alperes neve, címe** XI. rendű, az **XII. rendű alperes neve, címe** XII. rendű, az **XIII. rendű alperes neve, címe** XIII. rendű, az **XIV. rendű alperes neve, címe** XIV. rendű, a **XV. rendű alperes neve, címe** XV. rendű, a **XVI. rendű alperes neve, címe** XVI. rendű, a **XVII. rendű alperes neve, címe** XVII. rendű, a **XVIII. rendű alperes neve, címe** XVIII. rendű, a **XIX. rendű alperes neve, címe** XIX. rendű, a **XX. rendű alperes neve, címe** XX. rendű és a **XXI. rendű alperes neve, címe** XXI. rendű alperesek ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2020. szeptember 23-án kelt 66. P.21.193/2020/13-I. számú ítélete ellen a felperes által 14. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

Í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének a nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, a felperes perköltségben marasztalását a XIV. rendű alperes javára mellőzi, a II-XIII. rendű és a XV-XXI. rendű alperesek javára fizetendő perköltség összegét személyenként 100.000 (százezer) forintra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt az I. rendű alperesnek 5.000.000 (ötmillió) forint fellebbezési eljárási költséget.

A II.-XIII. rendű és a XV-XXI. rendű alperesek kötelesek megfizetni a felperesnek 15 nap alatt személyenként 30.000 (harmincezer) forint fellebbezési eljárási részkielcséget.

A felperes által le nem rótt 2.500.000 (kétmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illetéket az Állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság az I. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet elutasította, a II-XXI. rendű alperesekkel szemben a pert megszüntette.
Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 10.000.000 forint, a II-XXI. rendű alpereseknek személyenként 500.000 forint elsőfokú perköltséget. A felperes költségmentessége folytán le nem rótt 1.500.000 forint eljárási illetéket az állam viseli.
- [2] Ítéletének az indoklásában megállapította, hogy az alperes 2005-2012 között - bértámogatás, költségkompenzáció, rehabilitációs támogatás formájában - támogatást nyújtott a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató gazdasági társaságok részére.

A 176/2005. (IX.2.) Korm. rendelet a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akkreditációjának, továbbá az akkreditált munkáltatók ellenőrzésének szabályairól rendelkezett, míg a 177/2005. (IX.2.) Korm. rendelet a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtható költségvetési támogatást szabályozta. Ezek a jogszabályok lehetőséget biztosítottak az ún. védett szervezetek számára pályázati úton igényelhető rehabilitációs költség támogatás juttatására. Szintén pályázati úton lehetett igényelni költségkompenzációs támogatást, míg a bértámogatást külön kérelemre kaphatták meg az arra jogosultak. 2005-2012 között 21 társaság szerepelt a kedvezményezettek között. A támogatási program 2012. december 31-én lezárult.

A támogatásokkal összefüggésben több per indult.

28.P.21.143/2017. szám alatt folyamatban volt eljárásban a bíróság megállapította, hogy a Bizottság az általa folytatott eljárás eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy a kifogásolt támogatás az Európai Bizottság 800/2008/EK rendelete (Csoportmentességi rendelet) 41. és 42. cikkének megfelel.

23.P.25.843/2016. szám alatt az **cég 1** indított keresetet az I. rendű alperes ellen. A perbeli támogatásokkal kapcsolatosan volt folyamatban a 38.P.26.284/2013. számú per. **cég 2** 18.G.40.339/2017. számon indított pert az I. rendű alperes ellen.

Az előzőeken túl a Bizottság és egyéb uniós szervek előtt is folytak eljárások.

Az alperes 2018. január 26-án vette át a T/710/17-es számú ügyben a Bizottság "Elfogadhatatlansági kifogás" elnevezésű beadványát.

- [3] A felperes keresetében kérte, hogy kötelezze a bíróság az I. rendű alperest 8.088.884.185 forint és ennek 2008. július 1-jétől járó kamatai megfizetésére. Keresetét az 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 339. § (1) bekezdésére és 301. § (1) bekezdésére alapította. Indítványozta szakértő kirendelését. Hivatkozott a Bizottság állami támogatásra vonatkozó jogszabályok nemzeti bíróságok általi végrehajtásáról szóló 209/C 85/01 Közleménye (Közlemény) 51. pontjára. A II- XXI. rendű alperesekkel szemben az 1952. évi III. törvény (régi Pp.) 156. §-a alapján ideiglenes intézkedés elrendelését kérte. Arra kérte az alperesek kötelezését, hogy az I. rendű alperes által 2006-2010 között nyújtott támogatások összegét fizessék be egy zárolt letéti számlára, annak kamataival együtt. Érelmezte a felperes, hogy kizárták a rehabilitációs költségtámogatásból, ezért a Közlemény 49/a-b) pontja alapján reparációban kell részesülnie.

Indítványozta, hogy a bíróság kezdeményezzen előzetes döntéshozatali eljárást. E körben a Közleményre és a C-284/2012. számú uniós bírósági eljárásra hivatkozott. Előadta, hogy a pert az Európai Unióról szóló Szerződés és az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (EUMSZ) 107. cikk (1) bekezdés szerinti jogellenes támogatás miatt indította, ezért a Közlemény alapján a nemzeti bíróságnak többlet jogvédelmet kell biztosítania számára. Hivatkozott a Közlemény 70-71. pontjaira is. Kiemelte, hogy az ideiglenes intézkedéssel érintett kedvezményezettek ellen határozott kereseti kérelmet nem kell előterjesztenie, mivel jelen esetben nem végleges visszafizetésről, hanem csupán ideiglenes visszafizetésről van szó. Előadta, hogy jelen esetben nem a régi Pp. 51. §-a szerinti pertársaságról van szó. Álláspontja szerint a közösségi jog elsőbbsége miatt a nemzeti bíróságnak el kell tekintenie a nemzeti eljárási szabályok alkalmazásától az esetben, ha azok alkalmazása sértené a Közlemény 70. pontjában foglalt elveket.

A későbbiekben a II-XXI. rendű alperesekkel szemben az igényét már nem tartotta fenn.

Kérte az alperesek perköltségben történő marasztalását.

Sérültek a felperes érdekei azzal, hogy a támogatásban részesült szervezetek kedvezőbb feltételek mellett működhettek. Hivatkozott a 177/2005. (IX.2.) Korm. rendelet 5. § (1) bekezdés d) pontjában írt szabályokra. Állította, hogy a kedvezményezett szervezetekre alkalmazni kell a Csoportmentességi rendeletet.

- [4] Az I. rendű alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Mindenekelőtt arra hivatkozott, hogy a felperesi igény elévült, mivel a kifizetések 2011. december 21-én megtörténtek. Egyebekben a keresetnek mind a jogalapját, mind az összecszerűségét vitatta. Állította, hogy a 177/2005. (IX.2.) Korm. rendelet 9. §-a szerinti rehabilitációs költség támogatás nem tartozik az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatások közé. Kiemelte, hogy a 21 védett szervezet elsődleges tevékenysége a rehabilitációs foglalkoztatás volt. Arra is hivatkozott, hogy a Bizottság SA.45498 (FC/2016) és SA.29432 (CP290/2009) számú vizsgálatának eredménye szerint a rehabilitációs támogatás nem jogellenes. A Bizottság ezzel kapcsolatos álláspontját a későbbiekben sem változtatta meg. A felperes egyebekben a kártérítési igény körében meg sem jelölte az ok-okozati összefüggést. A felperes nem felelt meg a költségkompenzációs támogatás alapfeltételeinek, ugyanis nem volt kiemelt vagy feltételes tanúsítvánnyal rendelkező foglalkoztató. Az ideiglenes intézkedés elutasítását kérte. E körben is hivatkozott az Európai Unió Bíróságának az ítélezési gyakorlatára, különösen a C-284/2012. számú ítéletre, amelyben a Bíróság elhatárolta a nemzeti bíróság és a Bizottság hatáskörét.
- [5] A II-XXI. rendű alperesek is a kereset elutasítását kérték. Állították, hogy az ideiglenes intézkedés iránti kérelem is megalapozatlan.
- [6] Az elsőfokú bíróság a keresetet alaptalannak találta.
- [7] Nézete szerint a felperes elsősorban politikai okokat hozott fel, minden jogi indokát ennek rendelte alá. A felperes nem bizonyította, hogy az alperesi magatartást az általa felhívott jogszabályok alapján hogyan minősítette jogszabályellenesnek. Utalt az elsőfokú bíróság a Bizottság SA.29432 (CP290/2009) szám alatt kifejtett álláspontjára. Azt is kiemelte, hogy a határozatok eredményes megtámadásának a hiányában megállapítható, hogy a bizottságban nem merült fel kétség a kifogásolt támogatások közös piaccal való összeegyeztethetőségét illetően. találta az elévülési kifogást mivel a támogatás 2012. december 31-ig tartott, a felperes felszólítást írt az alperesnek, így a követelés nem évült el. Az I. rendű alperessel szembeni keresetet illetően mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a tagállami bíróság jogosult-e dönten a belső piaccal összeegyeztethetetlen állami forrásból származó támogatás esetében az összeegyeztethetlenség megállapításáról. E körben az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését és 108. cikkét (1) bekezdését, valamint a Közleményben írtakat vizsgálta. Az előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelemmel kapcsolatosan az EGK-szerződés 177. cikkére utalt. Hivatkozott az elsőfokú bíróság a Bíróság 284/2012 számú ügyben kifejtett álláspontjára. Értékelte azt a tényt is, hogy a per tárgyával kapcsolatban sor került bizottsági bejelentésre azonban a Bizottság még nem jutott el a határozat meghozataláig. A bejelentés alapján a Bizottság nem tudta megállapítani, hogy az alperesi jogelőd által folyósított támogatások összeegyeztethetetlenek az uniós joggal. Mindebből arra a következtetésre jutott, hogy a jelen perben eljáró bíróság nem jogosult annak eldöntésére, hogy az EU joggal ellentétes volt-e a pályázati kiírás és a támogatások odaítélése.
- [8] Miután a felperes a II-XXI. rendű alperesekkel szemben a kereset kiterjesztését nem tartotta fenn, ezért a bíróság velük szemben a pert a régi Pp. 157. § e) pontja alapján megszüntette.
- [9] Az EUMSZ 108. cikkére tekintettel - figyelemmel a 284/2012. számú bírósági ítéletre - az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a kereset vonatkozásában nincs hatásköre, ezért azt elutasította. A régi Ptk. 339. § (1) bekezdésére alapított kártérítési igény vonatkozásában pedig kiemelte, miszerint a felperesnek kellett bizonyítania az I. rendű alperes magatartásának a jogellenességét, a

kárt, és az okozati összefüggést. E körben értékelte azt a tényt, hogy a 176/2005. (IX.2.) Korm. rendelet és a 177/2005. (IX. 2.) Korm. rendelet Alaptörvénybe vagy uniós jogba ütközését nem állapították meg. Az nem volt vitatott a perben, hogy az I. rendű alperes a 2006-2012 közötti támogatások esetében az előzőekben hivatkozott kormányrendeletek rendelkezései szerint járt el. Így pedig az I. rendű alperes jogellenes magatartása nem volt megállapítható. Mindezek alapján a régi Ptk. 339. § (1) bekezdésére alapított keresetet mint alaptalant szintén elutasította.

- [10] Az alpereseket megillető perköltség megállapítása során a 32/2003. (VIII.22.) IM rendeletből indult ki. Ez alapján a pertárgyértékre figyelemmel az ügyvédi munkadíj összege 83.283.841 forint lenne, amit azonban az elsőfokú bíróság eltúlzottnak talált. Ezért a felperes által fizetendő perköltség összegét a hivatkozott IM rendelet 2. § (2) bekezdése alapján mérsékelte. A felperes költségmentessége folytán le nem rótt illeték viseléséről a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. és 14. §-a alapján határozott.
- [11] A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását és a kereseti kérelem szerinti ítélet meghozatalát kérte. Másodlagosan indítványozta, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül és utasítsa az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára. Harmadlagosan sérelmezte az I. rendű alperes javára megítélt 10.000.000 forint ügyvédi munkadíj összegét, mivel az - álláspontja szerint - rendkívül eltúlzott, ezért kérte annak mérséklését. Negyedlegesen a II-XXI. rendű alperesek részére megítélt alperesenkénti 500.000 forint ügyvédi munkadíjjal kapcsolatos elsőfokú ítéleti rendelkezés megváltoztatását és ezen alperesek javára történő perköltségben marasztalásának a mellőzését kérte.
- [12] Mindenekelőtt az elsőfokú ítélet ténybeli tévedéseire és az elsőfokú bíróság téves következtetéseire hivatkozott. Kiemelte, hogy a perbeli esetben a támogatásokra nem uniós forrásból, hanem a központi költségvetés terhére került sor. Az elsőfokú ítéletben is hivatkozott 176/2005. (IX.2.) és 177/2005. (IX.2.) számú Korm. rendeletekkel összefüggésben azt emelte ki, hogy a szervezeteknek át kellett alakulni közhasznú jogállású nonprofit szervezetté. Keresetének a jogalapját a Csoportmentességi rendelet 41. és 42. cikkében foglalt támogatási határértékek túllépése és az ily módon nyújtott támogatás be nem jelentése képezte. Mulasztott az elsőfokú bíróság, amikor meg sem említette azt a tényt, hogy a 28.P.21.143/2017. számú ügyben született jogerős ítélettel szemben a felperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. Hangsúlyozta, hogy a perbeli 21 kedvezményezettnek nem kellett tanúsítvány, szemben a felperessel. Sérelmezte azt az elsőfokú ítéleti megállapítást is, ami szerint "elsősorban politikai okokat hozott fel, minden jogi indokát ennek rendelte alá.". Keresetét egyértelműen arra alapította, hogy az I. rendű alperes megsértette a támogatási jogszabályokat, mivel a Csoportmentességi rendelet 41. és 42. pontjában megengedett támogatási határértéket túllépte, ennek következményeként pedig az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése szerint kellett volna eljárnia. Az I. rendű alperes ennek a kötelezettségének nem tett eleget és emiatt keletkezett a felperes kára. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság - a felperesi indítvány ellenére - nem rendelt ki szakértőt, sőt, az előzetes döntéshozatallal kapcsolatos kérelmet sem teljesítette és ennek indokát sem adta. Nem értékelte a bíróság azt a felperesi hivatkozást sem, hogy a 21 kedvezményezett éppen a juttatások folytán alacsony árakkal nagyobb piacot tudott szerezni, míg a felperes a költségeit sem tudta kitermelni. A támogatások elmaradása folytán magasabb árakat volt kénytelen alkalmazni, aminek eredményeként elvesztette piacát és gazdaságilag is ellehetetlenült. Mindez pedig az I. rendű alperes jogellenes támogatásának következménye. Kellő alap nélkül hivatkozik az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásakor a 177/2005. (IX.2.) és a 176/2005. (IX.2.) Korm. rendelet Alaptörvénybe

vagy uniós jogba ütközésének a hiányára, hiszen a felperes nem a jogalkotás hiányosságaira, hanem a jogszabályok végrehajtásának a jogellenességére alapította keresetét. Állította, hogy az I. rendű alperes a támogatások nyújtása során megsértette a Csoportmentességi rendelet szabályait.

Azt helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a Bizottság vizsgálatát még nem zárta le. Jelenleg is folyamatban van C-85/20. P. számon eljárás, amelyben arról születik döntés, hogy a jelen perben is hivatkozott SA.29432 (CP290/2009) és az SA.45498 (FC/2016) számú bizottsági határozatok megtámadható, végleges határozatok-e, illetve semmisnek tekintendők-e. Erre figyelemmel pedig nem lett volna mellőzhető a per tárgyalásának a felfüggesztése, amellyel kapcsolatos kérelmét az elsőfokú eljárás során a felperes előterjesztette. Hivatkozott a felperes a T-710/17 számú ügyben benyújtott elfogadhatatlansági kifogásban írtakra is. A Bizottság vizsgálatának folyamatban létét bizonyítja a T-708/17 számú ügyben benyújtott állásfoglalás V. pontja. A perbeli igény elbírálása során nem lehet figyelmen kívül hagyni a T-708/17 számú ügyben előterjesztett elfogadhatatlansági kifogás 16. pontjában írtakat sem. Az elsőfokú bíróság lényegében azt rögzítette, hogy a **cég 3** által az Európai Unió Bíróságához benyújtott keresetnek ugyanaz a tárgya, mint a jelen per felperese által benyújtott uniós keresetnek (T-710/17). Mindebből megállapítható, hogy az Európai Unió Bíróságának döntése a kártérítési per előkérdése. Kétségtől megállapítható, hogy a jelen per felperese és a **cég 3** teljesen azonos jogi és ténybeli alapon indított keresetet az Európai Unió Bírósága előtt. Arra is hivatkozott, hogy a Fővárosi Törvényszék a jelen perrel azonos tárgyban indult **cég 3** C-85/20. P. ügy kapcsán kimondta, hogy az Európai Unió Bíróságának a döntése a kártérítési per előkérdése. Így a jelen pernek ugyanúgy előkérdése a **cég 3** ügyében születendő uniós döntés. Az esetben, ha a Lazarus-ügyben megállapítja a bíróság a bizottsági határozatok semmisségét, úgy arra a jelen perben is hivatkozhat a felperes, mivel ugyanazon határozatok semmisségére hivatkozott az általa indított eljárásban. Az esetben, hogyha az Európai Unió Bírósága megállapítja a **cég 3** által hivatkozott határozatok semmisségét, ez egyúttal azt is fogja jelenteni, hogy az I. rendű alperes jogszerűtlen támogatást nyújtott. Amennyiben a határozatokkal kapcsolatos vizsgálat még folyamatban van, megnyílik a nemzeti bíróság hatásköre arra, hogy az alperes által nyújtott támogatást vizsgálja abból az szempontból, hogy a perbeli támogatások állami támogatásnak minősülnek-e és túllépte-e az I. rendű alperes a Csoportmentességi rendelet 41- 42. pontjában meghatározott mértéket. Álláspontja szerint a Fővárosi Ítéltábla előtt folyamatban volt másik, hasonló tárgyú perben is indokolt lett volna a tárgyalás felfüggesztése. Hangsúlyozta, hogy az I. rendű alperes, illetve jogelődje által nyújtott jogellenes támogatásokkal a felperes tartósan versenyhátrányba került, folyamatosan leszakadt a kedvezményezettektől és emiatt jogvédelemre szorul.

Az I. rendű alperesnek járó ügyvédi munkadíjat illetően előadta, hogy az elsőfokú bíróság rendkívül túlzott mértékben állapította meg annak összegét, különös tekintettel arra, hogy az eljárás jelentős részében kormánytisztviselő látta el az I. rendű alperes perbeli képviselőjét. Az utóbb a perben eljáró jogi képviselő pedig nem végzett olyan mennyiségű és mértékű munkát, amivel arányban állna a 10.000.000 forintos ügyvédi munkadíj.

Álláspontja szerint indokolatlan és eltúlzott a II-XXI. rendű alpereseknek megítélt személyenként 500.000 forint ügyvédi munkadíj is. E körben kiemelte, hogy a II-XXI. rendű alperesekkel szemben nem kívánt jogot érvényesíteni. Ténylegesen tehát ezen alperesekkel szemben nem volt igénye, ezért a felperes ezzel kapcsolatos kérelmét az elsőfokú bíróság nem tekinthette volna keresetkiterjesztésnek. A II-XXI. rendű alperesként megjelölt társaságok tehát nem minősültek ellenérdekű félnek, így velük szemben ideiglenes intézkedés elrendelésére sem kerülhet sor. Ezért a bíróságnak az ideiglenes intézkedést érdemi vizsgálat nélkül el kellett volna utasítania. Ezzel szemben a bíróság megküldte a II-XXI. rendű alperesek részére a per anyagát, őket a tárgyalásra idézte, tehát a jogi képviselő számára munkát „generált”. Ezt egyébként a felperes az elsőfokú eljárás során kifogásolta is.

Kérte, hogy a másodfokú bíróság függessze fel a per tárgyalását a C-85/20. P. számú ügy végleges

elbírálásáig.

Fellebbezéséhez csatolta a T-708/17. számú és a T-763/18. számú ügyben született egyes iratok másolatát.

[13] Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását és a felperes fellebbezési eljárási költségeiben marasztalását kérték.

Mindenekelőtt kiemelték, hogy a jelen másodfokú eljárásban már érvényesülnek a korlátozott precedensrendszer szabályai. E körben a 2011. évi CLXI. törvény 41/B. §-ára és a 197/B. § (5) bekezdésére hivatkoztak. Ebből megállapítható, hogy a másodfokú bíróság is köteles figyelemmel lenni a Kúria 2012. január 1. napjától kezdődően a Bírósági Határozatokban közzétett határozataira. Az alperesek pedig éppen a Kúria e kritériumoknak megfelelő határozatára hivatkoznak és kérik, hogy az ítélet táblája e határozathoz igazítsa döntését.

Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezése a régi Pp. 252. §-ában foglalt feltételek hiányában szükségtelen. Állították, hogy a Lazarus kontra Bizottság per eredménye nem tekinthető előkérdésnek, mindezeket túl az Európai Unió Bírósága időközben meg is hozta másodfokú határozatát. Arra is hivatkoztak, hogy az Európai Unió Bírósága (hatodik tanács) a Lazarus kontra Bizottság ügyben a **cég 3** fellebbezését, mint részben nyilvánvalóan elfogadhatatlant és részben nyilvánvalóan megalapozatlant elutasította és kötelezte a társaságot a költségek viselésére. A másodfokú végzésnek csupán azon megállapítása releváns, amely szerint az Európai Bizottságnak az **cég 4.** ügyében elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszék részére 2017. február 24. napján adott tájékoztatása nem minősül olyan aktusnak, amelyet a **cég 3** az Európai Unió Bírósága előtt keresettel támadhatott volna. Egyértelműen megállapítható, hogy a Lazarus kontra Bizottság ügy eredménye a jelen per szempontjából nem volt előkérdés. Ellentmond a felperes érdemi érvelésének a Kúria precedens értékű határozata és a Fővárosi Ítélet táblájának az **cég 4** ügyében hozott ítélete. Hivatkoztak az alperesek a Kúriának a BH2020.2.42. szám alatt közzétett eseti döntésében kifejtettekre. Azt is megerősítette a Kúria határozatában, hogy a tagállami bíróságoknak a támogatások terén nem az Európai Bizottsággal konkuráló, hanem vele párhuzamos feladatuk van. A nemzeti bíróságnak az a kötelessége, hogy az uniós jog által az egyéneknek adott jogokat védelemben részesítse. Éppen ezért a nemzeti szintű eljárásban csak az merülhet fel, hogy az EUMSZ 108. cikk (1) vagy (3) bekezdése szerinti eljárást kell-e alkalmazni, nem pedig az, hogy adott támogatás a közös piaccal összeegyeztethető vagy sem. Azt kell tehát vizsgálni, hogy az adott állami intézkedésekre vonatkozik-e az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése szerinti eljárás.

A perben nem volt vitatott, hogy a felperes az Európai Bizottság előtt nem kezdeményezett eljárást. Az **cég 4.** panaszaival kapcsolatban pedig az Európai Bizottság az eljáró bíróság részére közokiratban foglaltan nyilatkozott, hogy az ügyet megállapítások nélkül lezárta. Az is ténykérdés, hogy az Európai Bizottság nem értékelte át a tényeket. Hivatkoztak a Fővárosi Ítélet táblája 6.Pf.20.273/2020/15. számú jogerős ítéletére. Figyelemmel tehát arra, hogy az I. rendű alperes terhére jogellenesség megállapítására nincs mód, ezért a régi Ptk. 339. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek hiánya miatt az I. rendű alperes kártérítésben sem marasztalható. Utaltak az alperesek fellebbezésükben a Kúria a Pf.III.24.598/2018/5. számú végzésének indokolásában kifejtettekre.

Az alperesek álláspontja szerint a felperes nem tudta bizonyítani a perben az okozati összefüggést sem, ami szintén kizárja az I. rendű alperes kártérítési felelősségét.

Állították az alperesek, hogy alaptalanul kifogásolja a felperes a perköltség összegét. A 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján az I. rendű alperest megillető bruttó ügyvédi munkadíj 105.522.829 Ft lenne. Ezt az összeget mérsékelte 1/10-ére az elsőfokú bíróság, ilyen körülmények között az I. rendű alperes javára megítélt perköltség nem tekinthető eltúlzottnak. Ellenezték a II- XXI. rendű alperesek is a fellebbezési kérelem teljesítését.

Az I. rendű alperes kérte, hogy a másodfokú bíróság a felperest bruttó 52.761.415 forint fellebbezési

eljárási költségben marasztalja (32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdés). Egyúttal bejelentették, hogy a XIV. rendű alperes kényszertörlesztés folytán megszűnt. Csatolták a fellebbezési ellenkérelmükhöz az Európai Unió Bírósága végzését és a Szolnoki Törvényszék Cégbíróságának a végzését.

- [14] A felperes Pf.7. sorszám alatti beadványában arra hivatkozott, hogy az alperest bejelentési kötelezettség terhelte, mivel a támogatás kedvezményezettjei gazdasági tevékenységet végeztek. Állította, hogy a bizottsági vizsgálat még nem zárult le. Idézte az egyes elfogadhatatlansági kifogásokban tett bizottsági állításokat. Kérte, hogy a másodfokú bíróság a felek perbeli egyenjogúságának a szem előtt tartásával keresse meg az Európai Bizottságot annak tisztázására, hogy a perbeli támogatásokkal kapcsolatosan van-e folyamatban vizsgálat.
- [15] A fellebbezés nem alapos.
- [16] Mivel a felperes fellebbezésében kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül és kötelezze az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára, a másodfokú bíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az ítélet hatályon kívül helyezésének a régi Pp. 252. § (2) és (3) bekezdésében írt feltételei fennállnak-e. A felperes pontosan nem jelölte meg, hogy mi alapján kéri az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését. Nem volt megállapítható az elsőfokú ítélet olyan hiányossága, ami azt a felülbírálatra alkalmatlanná tette volna. Az eljárási szabályokban írt törvényi feltételek hiányában a másodfokú bíróság nem látott alapot az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezésére.
- [17] Helytálló az a felperesi fellebbezési hivatkozás, hogy a perbeli támogatásokra a központi költségvetés terhére került sor, és valóban nem rögzítette az elsőfokú bíróság ítéletében azt a felperesi bejelentést, hogy a 28.P.21.143/2017. számú ügyben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. Azzal is egyetért a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróságnak a felperes politikai okokra történő hivatkozásával kapcsolatos megállapítása alaptalan. Indokolatlanul tért ki az elsőfokú bíróság arra is, hogy a 176/2005.(IX.2.) és a 177/2005.(IX.2.) Korm. rendeletek nem ütköznek az Alaptörvénybe. Mindezek azonban a per érdemi elbírálása szempontjából közömbösek, így nem szolgálhatnak alapul az elsőfokú ítélet megváltoztatásához.
- [18] A másodfokú bíróság a fellebbezés elbírálásakor a következőket vizsgálta. Azt helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a perbeli támogatások állami támogatásnak minősülnek (az Európai Bizottság 2016/62/C/262/01 Közleménye), így azokra irányadó a Közlemény 2.1.2.14. pontja szerinti felfüggesztési, illetve bejelentési kötelezettség. Ennek megszegése esetére a támogatás jogellenes végrehajtásával érintett egyének számára biztosít jogorvoslatot a Közlemény. A felfüggesztési kötelezettség megsértése kártérítési keresethez vezethet. Annak sikere esetén a tagállam köteles megtéríteni a közösségi jog megsértéséből eredő, az egyéneknek okozott veszteséget és kárt, amelyért az állam felelős (Közlemény 45. pont). A Közlemény 2.4. pontja szabályozza a nemzeti bíróságok előtti keresetőségi jogot. Eszerint keresetőségi joga nemcsak a versenytársaknak, hanem a támogatási intézkedés miatti versenytorzulás által nem érintett harmadik személyeknek is lehet. A perben a felperes állította, hogy versenytársként keresetőségi joga van. Versenytársi minőségét illetően azonban nem tett részletes tényelőadást és ezt a minőségét a perben nem is bizonyította (rég Pp. 164. § (1) bekezdés). Nem jelölte meg pontosan az érintett piacot, nem adta elő, hogy miként áll a támogatott szervezetekkel versenyviszonyban, vagy hogy a perben sérelmezett támogatások konkrétan miként hatnak ki piaci helyzetére.

Az előzőeken túl, a felperes állította, hogy a perbeli támogatások vonatkozásában a támogatás folyósítójának bejelentési kötelezettsége volt. Ennek a felperesi hivatkozásnak azonban ellentmond a Bizottság SA.29432 (CP 290/2009) számú aktusa, ami szerint a Versenypolitikai Főigazgatóság szolgálatai megvizsgálták a perbeli támogatásokat és arra a következtetésre jutottak, hogy a védett szervezetek részére biztosított, bér- és többletköltség támogatás együttes összege nem haladja meg az általános Csoportmentességi rendelet 41. és 42. cikke értelmében nyújtható teljes támogatási összeget, következésképpen a kifogásolt támogatás az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (3) bekezdése értelmében eleve összeegyeztethető a belső piaccal. A felperes megtámadta a Bizottság álláspontját rögzítő fenti, valamint az SA.45498 (FC/2016) számú aktusát. A Törvényszék a T-710/17. számú végzésével a keresetet elutasította. A felperesnek a Törvényszék fenti végzésével szemben előterjesztett fellebbezését az Európai Unió Bírósága mint nyilvánvalóan alaptalant elutasította (C-747/18.P.).

Az EUMSZ 4. cikk (3) bekezdéséből következik, hogy a nemzeti bíróságoknak tartózkodniuk kell különösen attól, hogy olyan határozatot hozzanak, amely ellentétes a Bizottság - akár ideiglenes - határozatával (C- 284/12. számú ítélet 41. pont). Jelen esetben - figyelemmel a Bizottság leveleinek a tartalmára, a kibocsátó szándékára, az SA.29432 (CT 290/2009) számú bizottsági aktus - függetlenül attól, hogy nem határozati formában hozták meg - köti a nemzeti bíróságot (Kúria Pf.III.24.598/2018/5. számú végzés [14] bekezdés). Ezért az elsőfokú bíróság alappal mellőzte a felperes e körben előterjesztett, a perbeli támogatásoknak a Csoportmentességi rendeletben meghatározott intenzitást meghaladó intenzitással kapcsolatos bizonyítási indítványát.

A Bizottság előzőekben írt aktusában foglalt megállapítás azt jelenti, hogy a perbeli támogatásokkal kapcsolatosan nem terhelte a folyósítót bejelentési kötelezettség (Közlemény 15. pont). Mindez azzal a jogkövetkezménnyel jár, hogy az I. rendű alperes terhére nem állapítható meg jogellenesség. Ennek hiányában a régi Ptk. 339. § (1) szerint kártérítésben nem marasztható.

Ami pedig a fellebbezésben a Lazarus kontra Bizottság-ügyre történő hivatkozásokat illeti, azok a fellebbezés elbírálása szempontjából közömbösek. Az Európai Unió Bírósága a Törvényszék T-763/18. számú végzése ellen a **cég 3** által előterjesztett fellebbezést a C-85/20. P. számú végzésével, mint részben nyilvánvalóan elfogadhatatlant és részben nyilvánvalóan megalapozatlant, elutasította. Az előzőekben írt eljárásokra tekintettel a per tárgyalásának a felfüggesztése iránti felperesi kérelem - az Európai Unió Bírósága előtt folyt eljárás befejezésére figyelemmel - okafogyott vált.

[19]kifogásolta a felperes a régi Pp. 155/A. § alkalmazásának a hiányát, mivel nem merült fel olyan kérdés, ami az Európai Bíróság előzetes döntését igényelte volna.

[20] Kellő alap nélkül hivatkozott a felperes arra, hogy a Bizottság nem zárta le véglegesen a vizsgálatot.

[21] Az tény, hogy a felperes által hivatkozott elfogadhatatlansági kifogások tartalma és a Bizottság SA.45498 (FC/2016) jogi aktusának, valamint a Fővárosi Törvényszék megkeresésére adott bizottsági tájékoztatásnak a tartalma eltér. Ennek pedig az a jogkövetkezménye, hogy a felperes nem bizonyította azt az állítását, miszerint a perbeli támogatásokkal kapcsolatosan a Bizottság előtt még folyamatban van eljárás (rég Pp. 164. § (1) bekezdés).

[22] A felperes a Pf.7. számú beadványában indítványozta a fentiek bizonyítására a Bizottság megkeresését. Ez a bizonyítási indítványa azonban a régi Pp. 235. § (1) bekezdésében írt feltételek hiányában nem teljesíthető. Az előzőekben hivatkozott rendelkezés nem tekinthető olyan eljárási szabálynak, ami túlzottan nehezíti vagy gyakorlatilag lehetetlenné tenné a közösségi jog által biztosított jogok gyakorlását, ezért annak alkalmazásától a másodfokú bíróság nem tekinthetett el (Közlemény 70. pont b); 71. pont).

- [23]a fellebbezés az I. rendű alperes javára megítélt perköltséget illetően is. Az eljárás időtartamára, az I. rendű alperesi képviselők perbeli munkájára és a pertárgy értékére tekintettel a másodfokú bíróság a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet alapján megállapítható ügyvédi munkadíj elsőfokú bíróság általi 1/10-re történő mérséklésére tekintettel, annak további csökkentését indokolatlannak tartotta.
- [24] A II-XXI. rendű alperesek javára megítélt személyenként 500.000 forint ügyvédi munkadíj vonatkozásában a fellebbezés részben alapos.
Miután a XIV. rendű alperest a cégjegyzékből törölték, így a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 3:48. § d) pontja alapján megszűnt. Ezzel egyúttal megszűnt a Ptk. 3:1. § (1) bekezdése szerinti jogképessége és a régi Pp. 48.§-a szerinti perképessége, tehát a javára marasztalásra sem kerülhet sor. Ezért a másodfokú bíróság a volt XIV. rendű alperes javára a felperes perköltségben marasztalását mellőzte.
A felperes nem terjesztett elő kereseti kérelmet a II-XXI. rendű alperesekkel szemben. Valamennyi alperesnek az ideiglenes intézkedéssel összefüggésben ugyanaz volt a védekezése, így az alperesek viszonylag nagy száma a meghatalmazott jogi képviselő számára nem jelentett többletmunkát. Ezért a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy az elvégzett ügyvédi tevékenységgel alperesenként 100.000 forint munkadíj áll arányban {32/2003.(VIII.22) IM rendelet 3. § (6) bekezdés}.
Téves az a fellebbezési hivatkozás, hogy az elsőfokú bíróság a II-XXI. rendű alperesi képviselő számára „munkát generált” azzal, hogy megküldte a jogi képviselő részére a per anyagát, a tárgyalásra idézte és a jognyilatkozatukat elfogadta. Az elsőfokú bíróság eljárása e körben megfelelt a régi Pp. 156.§ (4) bekezdésének, ezért a II-XIII. és XV-XXI. rendű alpereseket az ideiglenes intézkedés iránti kérelemmel kapcsolatos eljárással összefüggésben felmerült költség a velük szembeni permegszüntetésre tekintettel a régi Pp. 160.§ (1) bekezdése alapján megilleti.
- [25] Az előzőekben írt indokok alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a régi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján, részben a II-XXI. rendű alperesek javára megítélt perköltséget illetően megváltoztatta, míg egyebekben helybenhagyta. A nem fellebbezett elsőfokú ítéleti rendelkezést a régi Pp. 228. § (4) bekezdése és 253. § (3) bekezdése alapján nem érintette.
- [26] Az I. rendű alperes fellebbezési eljárásban felmerült költségét a felperes a régi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles viselni. Annak mértékét a másodfokú bíróság a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján állapította meg.
- [27] Az I. rendű alperes a fellebbezési eljárásban felmerült költségét bruttó 52.761.415 forintban jelölte meg. Jogalapként az IM rendelet 3. § (5) bekezdésére hivatkozott. Az általa kért összegű ügyvédi munkadíj az esetben lett volna megállapítható, ha az elsőfokú bíróság az I. rendű alperes javára 105.522.829 forint ügyvédi munkadíjban marasztalta volna a felperest. Az elsőfokú ítélet szerinti marasztalási összeg e körben 10.000.000 forint volt, amit az I. rendű alperes fellebbezéssel nem támadott, ezért a javára az IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján csupán 5.000.000 forint fellebbezési eljárási költség elszámolására van mód.
- [28] A II-XIII. és XV-XXI. rendű alperesekkel szemben előterjesztett fellebbezés 80 %-ban eredményre vezetett, ezért az elsőfokú eljárásra megállapított 100.000 forint alapulvételével a másodfokú eljárásra az IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján megállapítható 50.000 forintból kiindulva a régi Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte a másodfokú bíróság az II-XIII. és XV-XXI. rendű alpereseket, hogy fizessenek meg a felperesnek személyenként 30.000 forint fellebbezési eljárási költséget.
- [29] A le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről a másodfokú bíróság a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14.

§-a alapján határozott.

Budapest, 2021. január 15.

. Darákné dr. Nagy Szilvia sk. a tanács elnöke	Takácsné dr. Kükáló Judit sk. előadó bíró	Dr. Sági Zsuzsanna sk. bíró
---	--	--------------------------------